

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravištvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deložniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na veliken trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Preperelo blago.

V teh naših dneh piska nemški liberalizem čudne „viže“. Kjer ljudje kaj beró ter se vsled tega ne dajo vsakemu „staremu vojaku“, da jih vodi s svojo nemščino za nos, tam zanje ni več dela. Nihče ne posluša več na njih blebetanje, kako da je ljudem nemščine potreba in če si njih kateri še upa kaj reči zoper častito duhovščino, tam ga porinejo pa kar hitro čez prag. Kriv prerok je in nihče mu ne verjame.

Ali povsod še to ni in izlasti blizu nekaterih mest in trgov na slov. Štajarji in sem ter tje na Moravskem še kmetje niso prišli do tega izpoznanja. Po nekaterih nemških krajih skuša za to liberalizem sedaj novo pot, da spleza na-njej sopet na vrh in kaj je to? — Rabota. Kar se jih podpisuje pod nemški liberalizem, vse upije te dni v svet, da je liberalizem vzel spone z rok kmetov ter jih je on postavil na lastne noge.

To bi se bilo izgodilo l. 1848 in mož, ki je to storil, je neki dr. Hanza Kudlich, mož, ki še prisega sedaj na bandero liberalizma. „Hanza“ je pa že star in živi, ljubi Bog zna ob čem, doli v Ameriki. Sedaj pa so si ga nemški liberalci zapisali iz Amerike ter jim naj pomaga sopet na noge!

Nas, Slovence sicer ne skrbi nič ta norija naših liberalnih sosedov. Ako je njim tacega „vandrovcá“ treba, naj ga imajo! Mi smo veseli, da rabote ni več in mi znamo, da so nam jo vzeli svitli cesar. Nemški liberalizem, če je imel pri tem kaj dela, storil je v tem samo to, da je nadelal tistim pot, ki nas drže sedaj v kleščah liberalcev in židovskih oderuhov.

Da se odkupi rabota in kar je bilo z njo v zvezi, odpravi ter se postavi kmet na lastne noge, to je zasluženje vse drugih mož, nikdar nikoli pa liberalcev. Ne vemo, če se še dokaže kje kaj lažje, kakor to.

V deželnem zboru je bilo, in to v Morav-

skem leta 1848, dne 5. junija. Tega dne je predlagal prvi, naj se odkupi rabota, graščak Albert baron Vidman. To je storil graščak, tedaj mož, kateri je imel pravico do rabote. Načela, po katerih bi se odkupovala rabota, kdo jih je v istem zboru predložil? — Sedanji pravosodnji minister, baron Pražak. Vlada, v kateri ima tak mož glas, tedaj ni za to, naj ji podtika liberalizem, da nima srca za kmeta.

Očitno tudi tega ne storé liberalci, ali spravili bi radi iz reči neko 40letnico kmečke svobode. Ne maramo, če jim ni taka celo ljubša, kakor je 40letnica Nj. veličanstva svitlega cesarja. Pri tej se za te može ne da nič kaj pridobiti, pri oni pa bi bilo to mogoče in to gotovo, če se dokaže, da je tisti „Hanza“, kakor že koli, pridobil kaj za kmeta.

Njega bodo sedaj tudi kovali vsi liberalni listi v zvezde. Kar vleče na nemškutarijo in s tem na nesrečno stran liberalizma, ki je pri nas doma, to bode se vé, da polno njegove hvale. Pustimo jim to veselje, pustimo jim — preperelo blago. Le-ta „Hanza“ in ves njegov liberalni rep ni vreden, da stori slov. kmet eno stopinjo za njim ali kar je tisto, da se brati s smešno nemškutarijo. Nemškutarija je bila in ostane naša največja nesreča.

Bedastoče so še marsikatero na rovaši nemškutarjev naših ali skorej mislimo, da ni več, vsaj v naših dneh, mogoča taka, kakor je pri tem „Hanzi Kudlichu“, ali kaj čemo? Bauernverein, ki biva nekje v okolici Maribora, še je v stanu, da nam privabi tega človeka le-sem in če to ni lahko mogoče, napravi mu, če že druga ne, vsaj kako veselico na čast, češ, da je slov. nemškutar dober za-njo. Ali še je večje zasmehovanje mogoče?

Mi tedaj svarimo že naprej slov. kmete ter jih opozarjamo na to, da ni nihče drug odpravil robote in kar je bilo z njo v zvezi, kakor edino presvitla cesarjeva rodovina. Kdor koli nam obrne celo stvar na drugo stran, tak je kriv prerok in prodaja — preperelo blago.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna III. velika skupščina v Ptuiju

dné 29. julija 1888.

(Konec.)

13. Posebno pozornost je vodstvo obračalo na dobavo denarnih pomočkov, kar je — kakor povsod — pri naši družbi „ α in ω “ za uspešno delovanje. Že lani se je bilo zgasil pri vseh denarnih zavodih slovenskih, naj se ob sklepanji vsakoletnih računov blagohotno spominjajo s kakim darom tudi te šolske družbe. In res so nekatera ravnatelstva poslala lep dar, mej njimi nam je posebno imenovati družbeno pokroviteljico slavno Mariborsko posojilnico. — Častitim skupščinarjem so še v spominu slavnostni dnevi, ko so naši mili bratje Česki obiskali slovensko zemljo; vsak pozdrav, kateri so jim skazovala slovenska srca, so takorekoč odzdravili z zlato roko. Dné 14. avgusta 1887 so po blagih damah Neureuter-jevi in Preissovi nabranih 155 gld. izročili v Trstu naše podružnice načelnistvu. Istotako je slavni „česko slovenski spolek“, ki se je uprav vsled tega pohoda osnoval, po g. Jan Legó-tu družbo razveselil z lepim darom. Bog blagoslovi drage brate! Slava jim! — (Slava! Slava!) S posebno okrožnico dd. 19. novembra 1887 zglasili smo se in pri č. poverjenikih slavne Mohorjeve družbe, in tudi oni so nas razveselili z lepimi darovi, ki so jih položili na domovinski oltar. — Dobro osnovane veselice s primernim vedrilom, donesle so družbeni blagajni znatne vsote. Imenujemo le nekatere podružnice Ljubljanske, Šentpetersko na Notranjskem, Tržaške, Žalsko, Koroške itd. Pevsko društvo „Slavec“, veselice štajarskih dijakov. Izmed ustanovnikov daroval je dr. Žižek v Gradci 50 gld. Večje vsote profesorji dr. Primožič, dr. Celestin in J. Ciperle iz slovenskega kluba dunajskega. S poučnimi knjigami so priskočili vodstveni udje M. Močnik, katehet A. Kržič, in knjigovez Anton Bonač, katere knjig je vodstvo razdelilo med šolsko mladino.

14. Neizprosna smrt pobrala je iz naše srede zopet dokaj vrlih družbenikov. Umrl je ravno v noči po II. skupščini v Trstu premarljivi prvomestnik ondotni moški podružnici Viktor Dolenc, ki si je za našo družbo stekel nevenljivih zaslug. V Trstu je pobrala smrt tudi družega prijatelja slovenskega šolstva mnsgr. A. Hrovatina. — Na Goriškem obžalujemo smrt družbenikov profesorja M. Lazar-ja in dekana P. Kobal-a. — Slovenska Koroška je zaplakala v preteklem letu ob gomili dveh najodličnejših sinov, svojih prvoboriteljev in prvoučiteljev. Preminol je v Zabnici dekan L. Frčnik in kmalu potem oče koroških Slovencev, naš prvi častni član mnsgr. prof. A. Einspieler. Na tej, za vso Slovenijo prebitki izgubi, je

družbeno vodstvo brzojavno izrazilo globoko sožalje. — Osrednja Kranjska izgubila je vrlega domoljuba. Prvomestnik Brdske podružnice častni kanonik, dekan I. Toman sklenil je svoje blago življenje. — V zeleni Štajarski premnilo je tudi nekaj naših društvenikov, ustanovnik župnik I. Sever in davčni kontrolor R. Mikuš itd.

Vsem preminolim rodoljubom blag spomin, a plačilo v nebesih! (Slava!)

15. Zopet je vodstvu prijetna dolžnost, danes slovesno izraziti iskreno zahvalo slovenskemu časništvu, ki tako čvrsto podkrepljuje našo družbo; osobito pa našima dnevnikoma, ki sta tako točno razglašala vsa vodstvena nizanila. Vsem slavnim načelnistvom na tolikej požrtvovalnosti in vzgledni trudoljubivosti presrečna zahvala in priporočilo za bodočnost!

16. Slavna skupščina! Naša družba sloni na katoliško-narodni podlagi; zato je delovala in bo delovala po krščanskem geslu: Nobenemu krivice, a narodu — slovenskemu — pravico materinega jezika v vse šole, koder bivajo Slovenci. Dok ne dosežemo tega, po čemer koprni zvesto slovensko srce, da se bo naša mladina izobraževala v domovinskem to je: krščansko-narodnem duhu, imela bo naša družba posla dovolj; o da bi imela tudi sredstev! Mili Bog jo blagoslovi na priprošnjo sv. Cirila in Metoda!

V to svrho danes zopet kličemo vse rodoljube na delo za vero in dom, v duhu Vašega nepozabljivega Božidara Raiča, ki počiva v naši sredini, beli Ljubljani: onim ob mejah slovenskih — ali smemo klicati: „momento mori“ spominjaj se narodne smrti! — ne — bolje: „Vigilantibus iura!“ (Budečim pravica!) kajti slovensko šolstvo ima dokaj neprijateljev.

Zato posluhnimo pesnika-proroka, kličočega čez slovenske planjave:

„Brodarjem pomoči nesimo,

Naš čolnič pogube otmimo!“

(Navdušeni „slava“-in „živio“-klicij, splošno odobravanje.)

Na vprašanje prvomestnikovo: da-li želi kedo kaj pripomniti k izveštvju tajnikovemu se ne oglasi nihče. Bilo je soglasno odobreno, kar konstatuje prvomestnik.

Gospodarske stvari.

Trtna uš in Slov. gorice.

(Konec.)

Kaj da bode iz lepih slov. goric, ako se razširi trtna uš, to je že zdaj lahko povedati, — uničene bodo prej ali slej, to je gotovo. Za to imamo žalostnih dokazov po drugih že pred daljnim časom okuženih krajih, n. pr. Francoskem, pri Klosterneuburgu in drugih krajih na spod. Avstrijskem na južnem Ogerskem, na

Hrvaškem, v Istri, na Dolenjskem, pri Brežicah in tudi že v Haložah. V Haložah se je v treh letih trtna uš že v štirih župnijah zatrosila.

Vprašanje: Ali imamo sredstva, trtni uši uspešno nasprotovati? Odgovor: Ne. Kdor bi tako sredstvo izumil, postane čez noč bogat in imeniten človek. Na stotine učenjakov preiskuje in išče tvarino, s katero bi se trtna uš pokončala z uspehom, toda dosehdob se to še nobenemu ni posrečilo. Tedaj nam ne ostane druga, kakor to, da nesrečno kazen voljno nosimo ter skušamo, kako si jo olajšamo. Visoka vlada išče po pripomočkih ter želi na tem polji vinorejcu pomagati. Morebiti nam še napravi več državnih trsnic z ameriškimi trsi, taka že obstoji pri Borlu v Haložah, druga pa v Brežiškem okraji. Iz njih dobijo vinorejci trse brezplačno ali vsaj po nizki ceni. To je sicer počasno delo, ali vendar edini up, da tiste berge s to trto obsadimo, kjer ne more kaj drugega rasti.

Gotovo bodo občine že zdaj okuženih krajev Št. Jakobske in Jareninske župnije in tudi tiste, katerim nevarščina najbolj preti, v zvezi s kmetijsko podružnico v Mariboru*) na to delale, da dosežejo pri visoki vladi omenjeno trsnico.

Sicer bi pa še ena beseda vinorejcem za tolažbo na prostoru bila. Zaporedoma so slaba vinska leta, vino nima cene in za slaba vina tudi kupcev ni, iz bližnjih ogerskih krajev nas poplavlja z ogerskim vinom. Naša vina postanejo vedno slabejša, to povzroči tudi najbolj strupena rosa, katera lansko, kakor tudi letošnje leto močno vinograde oblega. Tedaj že vse gre nad uboge vinograde. Kdor pa je tako srečen (?), da ima vinograd v posesti, tisti dobro vé, da ni nobene primere, kar vinograd stroškov zahteva, s tem, kar rodi. Torej tisti vinorejci, kateri zamorejo svoje vinograde v druge kulture spremeniti, bodo večji del na boljsem ostali, kakor pa da bi še dalje za slabo obdelane in izsesane vinograde denar in trud blizu, da zastonj žrtvovali. V slov. goricah imajo kmetje premnogo gorice in ne morejo tako izvrstno vinograde obdelovati, kakor ti zahtevajo. Poleg tega pa je po mnogih krajih premalo travnikov in gozdov in to je uzrok, da ne morejo vinogradi potrebnega živeža zadobiti in da vinogradi vedno bolje hirajo. Kaj bode pa z našimi viničarji, to ostane socijalno vprašanje.

Sejmovi. Dne 13. septembra na Bregu v Ptuj (za svinje). Dne 14. septembra pri sv. Ani na Kremberku, v Ilniku, v Rogaci in v Golobinjaku. Dne 15. septembra v Poličanah (za svinje) in na Zdolah. Dne 17. septembra v Braslovčah in dne 18. sept. v Ljutomeru.

*) Na to ne dajte veliko!

Ured.

Dopisi.

Iz Ljubna v Savinjski dolini. (Častno občanstvo.) „Ljubezen do svojega naroda more in mora biti jeden najdragocenejših biserov v čednostnem vencu vsacega moža“, — rekel je nepozabljivi Slomšek. Da, blagor narodu ki ima može, v kojih čednostnem vencu se blišče biseri gorke ljubezni do svojega naroda, domovine svoje; kateri se neustrašeno borijo za drage svetinje njegove. Slovenci v ožjem pomenu moremo se ponašati z lepim številom slavnih mož iz naše srede. Kot vejica velike slovanske lipe pa tudi smelo in s ponosom kažemo na one može, kojih srce bije za ves slovanski rod brez izjeme, kojih dela veljajo za vso širno domovino slovansko. In prvim tem neustrašenim boriteljem za vero pravo in domovino drago, opravičeno prištevamo prevzvišenega vladiko Josip Juraj Strossmayerja, katerega dela so velikanska. Hvaležni slovanski rod ne pozabi pa tudi za to poklanjati mu dokaze velike zahvale svoje. Razna mesta, številna društva in občine imenovale so ga svojim častnim udom. In da se tem pridruži, v dokaz priznanja velikih zaslug imenoval je slavni občinski odbor na Ljubnem diko Slovanstva Josip Juraj Strossmayerja v svoji seji, dne 11. junija 1888 svojim častnim občanom ter vpsal v to svrhu prevzvišanemu biskupu dne 23. avgusta krasan diplom. Nastopni, dne 1. t. m. županstvu došli odgovor mora srce vsacega Slovenca razvneti, toraj ga podam v celem obsegu: „Slavnomu odboru slovenske občine Ljubno, koji me je u svojoj sjednici od 11. jnnija t. g. izvolio imenovati častnim svojim občanom i priposlati mi u tu svrhu krasni diplom, častim se ovieim izjaviti najtopliju moju zahvalnost. Bog dragi blagoslovio slavno županstvo, krasno stanovništvo slovenskoga Ljubna i svu drago Sloveniju. Ja se ponosim, što sam občanom tolikih slovenskih občina, jer su braća Slovenci čestit, radin, razborit, moralen i nabožan narod; s toga već od mnogo godina polazim na liećenje u krasnu Sloveniju. Bog dragi izpunio sve plemenite želje drage braće Slovenaca! Pomagao ih u njihovom svetom i pravednom nastojanju! Pozdravljajuć sav puk moga Ljubna jesam sa štovanjem Strossmayer, biskup.“

Iz Skomra blizu Zreč. (40-letnica, blagoslovljenje nove šole in nove šolske zastave.) V Skomri blizu Zreč vršila se je dne 9. vel. spt. t. l. jako lepa svečanost, kakoršnje Skomerski — kmetje, kakor tudi cela okolica dozdaš še niso imeli prilike videti. Iz vseh krajev avstrijskih čulo se je, kako z veseljem srcem se je ljudstvo spominjalo blagodarne štiridesetletne vlade Njih veličanstva našega presvitlega cesarja F. J. I. Tudi mi smo to svečanost prav slovesno obhajali, kar

jo je še tembolj povečalo, to je, ker se je blagoslovilo poslopje nove šole, kakor tudi nova šolska zastava. Ob 9. dopoldne šli smo v dolgi procesiji, v kateri je bilo okoli 150 učencev in veliko ovenčanih deklet, v farno cerkev k sv. opravi. S prav ginljivimi besedami razložili so preč. gosp. župnik Anton Slatinšek od sv. Kungerte, kateri so došli pomagat domačemu gosp. župniku, pomen te svečanosti, na kar so domači naš gosp. župnik novo šolsko zastavo blagoslovili. Po dokončanem sv. opravi podali smo se zopet nazaj v novo šolsko poslopje. Tukaj so naš vrli gosp. učitelj Jožef Močnik s krepkimi besedami razložili svojim učencem pomen te prelepe svečanosti, ter konečno zaključili: Bog živi presvitlega cesarja našega milega vladarja; Bog nam dodeli, da bi še veliko let nas s svojo blagodarno vladavo osrečevali! — Pri banketu so gosp. Karl Teppei iz Žreč prvi in sicer nekako takole napili: — Mislím, da govorim vsem pričajočim iz srca, ako najprvo zdravico Nj. veličanstvu našem preljubljenemu vladarju in svitlemu cesarju F. J. I. s trikratnim živio! napijem. Z gromovitimi živio-klici odgovarjalo se je naudušeno skoraj brez konca, godba zasvirala je cesarsko himno in močni stréli iz možnarjev naznanjali so vsem, tudi ne pričujočim, veliki pomén današnje slovesnosti. Še veliko več drugih zdravíc, prav lepih se je napivalo. Konečno moram še omeniti, da smo se pozno popoldan in le težko ločili od te lepe svečanosti. Smelo si upam še opomniti, da so si gosp. učitelj Jožef Močnik, največjo zaslugo pridobili s tem, da so nam tako lepo slovesno veselico priredili.

T.....

Od Bolske. (Zastava.) Poročati imamo Vam zopet lep slučaj blagega napredka, ki se tiče fare Gomilske. Vspodbujeni po izgledu sosednih far in občin sklenili so tudi vrli Gomiljani osrečiti šolsko svojo mladež z lepo šolsko zastavico. Z dotičnim izdelovateljem takšnih bandér v Inomostu je bil dogovor seveda kaj kmalu končan, mož je pisal, da pošlje zastavo, lepo in mično, ako se mu pošlje — denar. Tako je povsodi na okolo! „Denár je sveta gospodár!“ Ali Gomiljani niso dolgo premišljevali. Marljivi in priljubljeni nadučitelj g. Ivan Reich izbral si je še jednega tovarša, nam vsem dobro znane očeta Šorna, in je pogumno odrinil od brega iskat dobrih src in šmarnih petíc. Pritiskala sta dva korenjaka toliko časa na pahišne kljuke, da sta, v senci lastne zadovoljnosti svoje preštevsá novce uvidela, da bo dosti za trdega moža v Inomostu. Banderce je kaj kmalu priromalo na svoje mesto in 18. avgusta, rojstni dan presvitlega cesarja, nesla je zastavo vesela mladina v lično Gomilsko cerkev k blagoslovu. Zbrala se je množina ljudstva; udeležili so se slovesnosti tudi vnanji gostje iz

Vranske, Št. Pavla, Št. Jurja; videli smo tudi g. viteza Haupta. Preblagorodna gospa baronica Normin bila je zastavi kumica ter ji je pred blagoslovom pripela prelep trak. Preč. gospod župnik Jeriša so v daljšem govoru razodevali pomen zastave in omenili, da jo dobi šolska mladina v spomin 40 letnega vladanja cesarja Franca Jožefa I. Po blagoslovu in sv. maši bilo je nadaljevanje slovesnosti v šolski lepo okinčani sobi, kamor so se šolarji z zastavo, občinski in šolski zastopniki in gostje podalo. Tam je učitelj g. Meglič iz Vranske jedrnat in razločno otrokom govoril in jim priporočil, da ohranijo v spominu to redko slavnost. Zastava kaže, da ima g. nadučitelj Reich jako dober okus, kajti izbral je gotovo najlepšo. Podobe njene so umetno vezene in kažejo v sredi bliščečih žarkov sv. Alojzija in Mater Božjo čistega spočetja. Na robih ima zastava lične uvezene tulpe. Na traku je napis: „V spomin 40-letnice vladanja Nj. Vel. presv. cesarja Frana Josipa I.“ in „Mati Božja in sv. Alojzij prosita za nas Boga.“ Na vrhu zastave lesketá se lep križ. Pri skupnem obedu vrstile so se napitnice, med katerimi važnejše presv. cesarju, gg. okrajnemu glavarju, šolskemu nadzorniku, šolskemu svetu in dariteljem doneskov. Čestitamo fari, da je dosegla namen, čestitati ji pa moramo tudi, da ima tako marljivega, skrbnega nadučitelja, kakor je g. Reich. Naj še dolgo plodonosno tukaj deluje!

Iz Šmartna v Rožni dolini. (Sklep šol. leta cesarj. 40-letnica.) V ponedeljek 27. avg. obiskali so preč. g. novocerkevški dekan našo faro v škofovem imenu, so šolsko mladino iz krščanskega nauka izpraševali ter najpridnejšim delili šolskih daril iz ustanove nepozabljivega župnika Fr. Maka. V torek potem priredil je pa krajni šolski svet šolarjem poseben šolski praznik v proslavo 40-tetnice vladanja Njih veličanstva našega svetlega cesarja. V ta namen bila je slovesna božja služba, potem se je v praznično okinčani šoli zbrala šolska mladina s krajn, šolskim svetom, da so poslušali slavnostni govor in razne deklamacije ter so skupno zapeli cesarsko in še par drugih pesnij. Poslednič pekrepčala se je mladina s pripravljeno njej „malico“ ter se razveseljevala s primernimi igrami. Razšla se je z navdušenimi živio-klici na svetl. cesarja.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Nj. veličanstvo, svitli cesar ima imenitnega gosta iz Anglije, prestolonaslednika princa Waleskega. Princ pojde s svitlim cesarjem k vojaškim vajam v Belovar in od ondó na ces. graščino Gödöllö. — Na gorenjem Českem, v Georgswalde so imeli velik katoliški shod o zadnjih praznikih in je prišlo

tje tudi nekaj imenitnih mož iz Nemčije. — V ponedeljek, dne 10. septembra, so se sešli vsi ostali dež. zbori. Iz dež. zbora v Pragi so izostali tudi sedaj nemški poslanci. — Štaj. dež. zbor je imel v ponedeljek svoj 9. sejo, pri njej je prišlo zopet jezikovno vprašanje na vrsto, gledé vinorejske šole v Mariboru. Dr. Radač, ces. svetnik Jerman in dr. Schutz so, čudo! morali zagovarjati pouk, kakor je sedaj na tej šoli. — Pri sv. Stefanu na Zili je imela podružnica šnlvereina svoj zbor. Pri njem je nek „slov. posestnik“ govoril, ter se vsled njegovih besedi „Deutsche Wacht“ kar prekopicava veselja. Bilo je torej že lepo njegovo zlobudranje! — Slovesnost „Sokola“ v Ljubljani je bila velika in je prišlo obilo českikh Sokolcev, posebno pa je bilo veselje, ko so se jim pridružili koroški odposlanci. — Iz Ljubljane je izvalil nek tujec že tri male dečke ter jih je odpeljal v Trst in ondod so jih Bog zna, kam poslali. Na sled mu še niso prišli. — Goriški Slovenci tožijo, da raznaša celo list, ki ga izdaja c. kr. vlada, krive vesti o njih. — Po Istri prihaja občina za občino v prave roke, t. j. v njih zastopih so Hrvatje v večini, doslej pa so bili iredentovci ali lahoni. — V Pulji je bila te dni cesaričinja Štefanija, potem pa je odšla k „Plitviškemu jezeru“. Ondi ostane dalje časa. — Iz Pazina se seli c. kr. višja gimnazija v Pulj, letos še ostane v Pazinu nižja gimnazija, drugo leto pa izgine tudi ona iz tega mesta. Škoda ne bode mala za mesto vsled tega. — „Hrvatska“, ki je glasilo stranke prava v Zagrebu, ima veliko pravdo. Madjarska vlada ji šteje v greh, da je par ruskih vrstic predstavila v svoje predale. Obsodba ji je gotova in da bode ostra, za to že skrbi madjarska pravica. Ogerski minister Tisza se še ni vrnil iz Ostende in za to še tudi ni novega ministra za uk in bogočastje. Tacih, ki bi radi postali, se vé, da ne manjka, ali to ministerstvo je blizu, da najimenitniše tudi kje pri Madjarih.

Vunanje države. Sv. Oče v Rimu sklenó v malem času novo pogodbo z ruskim carom. Ako je na tem kaj resnice, potem se začne lepši dnovi za katol. cerkev v Rusiji. — V Turinu je bila poroka vojvode Aoste. Vsa rod-bina italijanskega kralja in tudi vsi ministri so bili v pričo te slovesnosti. — Okoli Verone je bila velika povodenj, sedaj pa ni več nevarnosti. — Francoski ministri so te dni skorej vsi „na poti“; vsa je podoba, da jih je strah, ali nič prav ne znajo, kaj jim ga dela. General Boulanger se odpravlja na pot v Rusijo. Mož hoče na vsak način pridobiti Ruse za svoje rojake. — Ciganov se khati tudi po Nemčiji veliko ali tam jim pridejo že do živega. Brž ko ne jih potisnejo prek svojih mej, ne vprašujoč, kaj bode iz njih. — Na Ruskem je čedalje več pritožeb, da pojema trgovina. Trgovci menijo,

da jim car pomaga, ako odpravi tuje trgovce iz dežele. — Ruski minister za zunanje zadeve pa knez Bismark se bojda snideta še te jeseni; ako pride do tega, potem bode kmalu konec strahu, da se vname med tema državama vojska. Ali pojde tje tudi naš minister, grof Kalnoky? Glas gre, da pojde. To bi bilo pa vsekako dobro. — V Bolgariji še niso ugnali „roparjev“ pozaprli pa takih že veliko. Svet dvomi, da so roparji, brž so pač le prekucuhi. — God srbske kraljice, Natalije, je srečno prešel, ne da bi se bilo posebnih neredov godilo. Kraljica biva sedaj na svojih posestvih v Besarabiji. — Turška vlada si je navskriž z Bolgarijo za voljo nove železnice Belova-Vakarel. Bolgarija je noče izpustiti iz svojih rok in menimo, da je pravica na njeni strani. — Grški kralj obhaja dne 31. oktobra 25-letnico svojega vladanja. Ni dvoma, da bode tedaj velicih slovesnosti in tedaj pride v Atene ruski prestolonaslednik. — V Masavi stoji še vse, kakor v zadnjem tednu, samo vročina še je brž večja. — V Novem Yorku so Italijani si naredili prvo katoliško župnijo, šteje pa blizu 15.000 samih italijanskih prebivalcev. Bila je torej že potreba za-njo.

Za poduk in kratek čas.

Trg Središče po štirih sto letih.

(Spisal B. Fl.)

Kar so vrli Središki narodnjaki obetali po časnikih, to so dne 26. p. m. sijajno izvršili sebi na čast in slavo, a vsem prisotnikom na radost in veselje. Zgodovina, prava pravcata priča raznih časov, svetla luč resnice, kaže nam živojasno, kako sila mogočni vpliv so imele narodne svečanosti na dušni razvoj starih Grkov, največih umnikov starega veka.

Pri nas so se začele narodne svečanosti, odkar imamo čitalnice. Prva čitalnica se je osnovala leta 1861 v Mariboru in je obhajala l. 1862 svojo obletnico. Leta 1863 vršila se je v Mariboru v čast sv. Cirila in Metodiju sijajno svečanost pod milim nebom, isto tako v Ljutomeru. To je bila v našem obližji prva narodna svečanost, njen osnoveatelj je bil pokojni župnik, dr. Klemenčič. L. 1867 je bila svečanost pod jasnim nebom pri Mali nedelji v spomin zgodovinarju Antonu Krempeljnu; tej svečanosti je bil duša naš nepozabljivi Božidar Raič. L. 1868 je bil v Ljutomeru prvi tabor na slovenski zemlji, drugo leto tabor v Ormoži. L. 1880 vršila se je v Cerovec sijajna narodna svečanost v spomin Stanku Vrazu, pesniku ljubljencu hrvaškega naroda.

Drugo leto so proslavljali Središčani svojega Modrinjaka. Da so za te dobe bile tudi po drugih krajih slovenske zemlje raznovrstne veselice, znano je povsod med nami. L. 1885

je bila v Središči pod vedrim nebom svečanost na čast sv. Cirilu in Metodiju, katero je bilo priredilo društvo „Edinost“. Letošnja svečanost je torej že tretja, katero so imeli Središčani v tem desetletji. Da take in jednake svečanosti močno vplivajo na dušni razvoj našega naroda, budeč v njem narodno zavest, narodni ponos, lahko je razumno. Letošnja svečanost v Središči je bila zelo sijajna in za to se je v prvi vrsti zahvaliti vrlemu odboru.

Na prostranih tratih ne daleč od „Gradišča“ je bil postavljen veliki šotor, ki je bil zelo lepo nakičen. V soboto proti večeru je plapolalo gotovo kakih tri sto avstrijskih, štajarskih, hrvaških in slovenskih zastav, razobešenih po hišah, po slavalokih, po šotoru. Večer je bil trg krasno razsvetljen. Na večnici smo čitali transparent: „Blagoslovi Bog trg Središki, obvaruj ga nesreč!“ in: „Živel Franc Josip I.“ Pri g. županu Ivanu Kočvarji mlaj. bila sta transparenta: „Slava 40letnici nam milega vladarja!“ in: „Sreča 400letnici svobode Središke!“ A na pošti pri gosp. Čuleku: „Živi cesar! Živela Avstrija!“ in: „Pred 400 leti je napočila našim pradedom zlata svoboda“. Ti transparenti so bili zelo lepo in okusno narajeni. O deveti uri so začeli pokati topiči na „Gradišči“. Požarna bramba Središka s krasnimi svetilnicami v rokah je spremljala od večnice svirajočo Središko godbo po glavnih ulicah do županovega doma in od ondod nazaj na večnico. Drugo jutro je bila budnica.

Ob deseti uri je daroval vlč. g. kanonik Lovro Hrg, rojen Središčan, ki je s prisotnostjo svojo zelo poveličal to svečanost, slovesno sv. mašo v Središki kapeli. Po končani božji službi je bil pri večnici požarni brambovec, tržan Fr. Lah odlikovan s srebrnim križcem, ki mu ga je pripel po kratkem nagovoru na prsi g. komisarij iz Ptuja, in sicer zaradi tega, ker je letošnjo pomlad otel dva tržana smrtno nevarnosti, potegnóvši oba iz napete in z ledom napolnjene Trnave na suho, lepa mlada kobila, za katero so kupci lastniku obetali več nego 300 gld. utonila je o tej priliki.

O tretji uri popoldne imela se je pripejljati iz Varaždina godba, ž njo pevci: „Vila“ in radniško (delavsko) pevsko društvo. Središčani, kaneč goste iz Varaždina lepo vsprejeti, odločili so jim iti z dvema vozoma, na katerih sta se peljala po dva odbornika, do Medjimurja, kake male pol ure hoda od Središča, proti. Seveda so za to morali biti lepi konji (a takih je v Središči lepo število.) Za to vožnjo so torej bile odbrane štiri lepe, mlade, čile, ognjene sivke, lastnina gg. tržanov Kl. in Z. Ali jedva so se pripeljali iz trga, ko se splašita, Bog vé česa, najprej kobili g. Z. in zatem še drugi dve, kateri pa je g. Kl., izvrsten konjuh, za-

držal. Nesreče druge ni bilo nikake kakor ta, da se je jeden voz zelo poškodoval.

Ta neugodni dogodek je prepričal, da niso mogli Središčani Varaždincev pričakati, kakor so hoteli na meji, temveč so jih pričakali pri slavaloku, kder jih je pozdravil g. Šinko. Okoli tretje ure je bilo v Središči že polno gostov iz Ormoža, Ptuja, Ljutomera, Čakovca in Nedejljišča in da bližnji vaščani niso ostali doma, to se samo ob sebi razumeva. (Konec prih.)

Smešnica 37. Hlapec sedi neko nedeljo mirno za mizo, ko je čas, da pojde v cerkev. „Ali ne pojdeš“, vpraša ga za to gospodinja, „ali ne pojdeš dnes v cerkev?“ „Ne“, odvrne hlapec zehajoč, „dnes ne grem, čem doma spati“.

Razne stvari.

(Za pogorelce.) Njih ekscelencija, mil. knezoškof so podarili v roke č. g. Franca Hirtija, župnika v Slivnici, 15 gld. za pogorelce v Podovi.

(C. kr. višja gimnazija) v Mariboru prične novo šolsko leto dne 18. septembra. V prvi razred vrši se vpisovanje v ponedeljek, dne 17. septembra od 9—12. ure dopoldne, popoldne pa je preskušnja vpisanih učencev.

(Vabilo.) V nedeljo dne 16. t. m. ob treh po poludne zborovalo bode „bralno društvo“ pri sv. Jurji na Ščavnici v čitalnični dvorani. Na dnevnem redu je poleg raznih nasvetov volitev novega odbora. Vse ude in rodoljube od blizo in daleč prijazno vabi na vdeležitev.

(Železnica.) Na železnični progi iz Maribora čez Koroško v Franzensfeste vozita še naprej brzovlaka št. 404 in 402. To ne bode na kvar ni železnici ni popotnikom.

(Slov. pevsko društvo.) Slavnost slov. pevskega društva se je izvršila v nedeljo dne 2. sept. v Krškem izbornu. Gostov je bilo iz vseh slov. in tudi nekaj iz hrvaških krajev. Škoda, da je vreme bilo neugodno.

(Slov. otroški vrtec v Celju), ki je zvezan z dekliško šolo šolskih sester odprl se bo letos par tednov kasneje, kot šola, t. j. dne 8. oktobra t. l. Stariši iz Celja in iz celjske okolice, ki hočejo svoje otroke vpisati dati v otroški vrtec, oglasijo se pa naj pri voditeljici dekliške šole šolskih sester v Celju.

(Trgovina.) Gosp. Jos. Kollenz, trgovec na Ptui, naznanja svojim upnikom, da naj bodo radi, če jim plača svoje dolge mesto 100 po 30 gld. Ako jim to ne bode zadosti, mogoče, „da še jim pride kedaj manj v roke“. Mož je doslej v mestnem in — v okrajnem zastopu. Slovenci pa ga niso va-nj volili, to se umeje.

(Hmelj.) Kupčija s hmeljem je letos v Savinjski dolini veliko bolj, memo lani. Za

meterski cent hmelja dobi se letos že 120—130, lani v istem času samo 80 goldinarjev.

(V dijaško semenišče) še je vsprejet Gotard Ferme iz sv. Štefana pri Šmarji. Vseh na novo vzprejetih je tedaj 14 in sicer 4 iz Celja, 4 iz Ptuja in 6 iz Maribora.

(Roparstvo.) Na poti iz Stare ceste proti Ljutomeru so v nedeljo dne 2. septembra, napadli 4 počrnjeni moški mizarja Fr. Ploja ter so mu vzeli 22 goldinarjev, potem pa so zbežali v bližnjo goščo.

(Zabodel) je težak Val. Vrečko na Teharjih hlapca Antona Vodolška dne 5. septembra Vrečka so déli pod kjuč, Vodolška pa so odpeljali v bolnico v Celje.

(Požar.) V sredo jutro, dne 12. septembra je nastal okoli dveh nevaren požar v spodnjem Pobrežji pri Mariboru. Na srečo pa je zgorelo le kacih 20 ostrvi ovsa in rži. Poslopje pa ni nobeno zgorelo.

(Zločin.) V noči od 2. do 3. septembra je našel Fr. Trček na železnici pri Laškem trgu žel. čuvaja, J. Lončina, na žel. tiru vsega v krvi. Mož je imel več ran na svojem životu, vidno, da mu jih je nek zločin zadel z nožem. Na sumu je nek A. Halešek.

(„Nezakonska mati“.) V Zafostu pri Konjicah je prinesel pes necega posestnika otročjo glavo domov. Tako so prišli na sled neki deklini, ki je bila na travniku porodila pa pustila otroka — v grabnu.

(Nevolja.) G. dr. Glantschnigg, odvetnik v Celji, sicer pa popotnik brez miru, zaganja se v zadnji številki „D. W.“ z veliko jezo v štaj. dež. glavarja, grofa Wurmbanda. Ni mu po volji, da je g. dež. glavar grof, še bolj pa ga jezi, da ne žere judov. To sta v resnici velika greha.

Loterijske številke:

V Trstu 8. sept. 1888:	24, 2, 21, 7, 25
V Lincu „ „	51, 12, 46, 71, 1

Javna zahvala.

Prisrčno zahvalo izreka za blagodušni dar 50 gld., katere je blagovolil poslati naš rojak, čast. g. Štefan Turkuš, kaplan pri sv. Petru pri Mariboru, za nove orglje.

Cerkveni odbor v Monšbergu.

Jakob Sagadin,
načelnikov namestnik.

Naznanilo.

V Bohovi (Hoče) štv. 31 in 5 se prodaja iz proste roke: eden hram z opeko, drugi pa s slamo pokrit, oba s pivnico, posestvo 35 orlov, vrti, travniki, njive in velik les prav po ceni.

1-3

Glasovir z dobrim in stanovitnim glasom se prodaja za 70 gld. Več pové g. Karl Macher, gostilničar „zum Bierjackl“ Viktrinhofgasse v Mariboru. 1-3

Najbolji kovaški premog

ponuja po najnižji ceni

1-2

Josip Matič v Celji.

Najboljši molitveniki za šolarje.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru tiskala in založila je:

I. „Sveto opravilo“,

Str. 250. Cena: polusnje 60 kr., usnje z zlatim obrezkom 70 kr.

II. „Ključek nebeški“,

sestavil Ivan Skuhala Str. 192. Cena: polusnje 50 kr., usnje z zlatim obrezkom 60 kr.

Zahvala in priporočba.

Podpisani zahvaljuje se častitemu p. n. občinstvu in znancem za dosedaj mu skazano zaupanje in uljudno naznanja, da je prevzel občeznano gostilnico

„zur alten Bierquelle“

(poštne ulice)

in prosi za obilno obiskovanje.

Točil bodem izvrstno **Götz-ovo** **marčno pivo** in stregel častitim gostom z okusnimi jedmi in izvrstnim vinom.

S spoštovanjem

2-10

M. Spatzek.

NB. V soboto in nedeljo zajutrek.

Slomšekovih

zbranih spisov IV. knjiga: **različno blago** (I. del: šola in odgoja str. 180; II. del: nar. politika in pa narodno gospodarstvo str. 183—354; III. del: razna podučna tvarina str. 357—428) dobiva se izvod po 1 gld. pri izdajatelju: Mih. Lendovšek, župnik v Makolah (Maxau bei Pöltschach.)

III. knjiga: **životopisi** str. 397. pa po 70 kr. Po ravnoisti ceni tudi po vseh slov. bukvarnah! Prva in druga knjiga sta pošli. **Val. Orožnovih** pesnij je še nekoliko izvodov na prodaj po 40 kr. Pete knjige: „**Slomš. pastirski listi**“ ni moči izdati, dokler niso za III. in IV. tiskovni stroški poravnani!

13

Razprodaja blaga.

Prodaja se v Brežicah na Štajarskem vsa zaloga blaga Karol Makeževe stečajne (konkurzne) mase s pohištvom vred.

Vsa sodnijsko precenjena zaloga se bo poprečno za gotovo plačilo izročila tistemu, ki največ ponudi.

Dotične ponudbe blagovolé se poslati do 20. septembra t. l. podpisnemu oskrbniku stečajne mase.

Ponudbe izpod 6492 gld. 99 kr. se sploh ne sprejemajo.

Zalogo blaga in pohištvo ležeče v Makeževi štacuni ter dotični sodnijski inventar sme vsakdo pred ponudbo pregledati.

Dr. Gvidon Srebre,
oskrbnik Karol Makeževe stečajne mase
v Brežicah. 2-2

Gospodu **G. Piccoli-ju**, lekarju „pri Angelu“
v Ljubljani.

Vaša žledčeva esenca, ko sem slučajno spoznal, ozdravila me je popolnoma neprenehljive slabotnosti čreves in prebavnika, kakor tudi neznano mučee trdo-telesnosti. Dolgo iskal sem leka zoper to bolezen, ki mi je gotovo malo zadovoljnih uric v prihodnosti obetala; vse drugo zavživanje lečil bil je zaman in edino le Vašej neprecenljivej esenci se imam zahvaliti za popolno zdravje, ter Vam ostanem, predragi gospod Piccoli, za vse dni življenja za-njo najsrčneje udan in hvaležen.

Na Dunaji 1887.

Spiridijon Pokrajac,
prof. kandidat.

18

Radenska slatina je edina mineralna voda na svetu, katera ima toliko litija v sebi, zato se rabi posebno proti protinu, žolčji in mehurji bolezni. Vsied obilja ogljikove kisline in natra se priporoča tudi pri žledčni bolezni, hemoroidah in nahodih. Radenske železne kopelji za blednico in ženske bolezni, itd.

Radenci / kopališče.
Poskušnje dra. Garrod, Biswanger itd. so dokazale, da je ogljiko-kislj litij najboljše sredstvo pri boleznih, ki izvirajo v preobilni škva-ničnji kislini. Iz tega se razvidi veliki uspeh tega zdravila.

Prospekti brezplačno in franko v kopališči Radenskem na Štajarskem. 13-26
Zaloga v vseh večih specer. prodajalnicah in gostilnicah.

Trgovskega učenca

poštenega obnašanja, zmožnega slovenskega in nemškega jezika sprejme takoj 3-3

Leopold Schwentner v Brežicah (Rann),
knjigarska in galanterijska trgovina.

Naj se naročijo po pošti z dopisnico ali s pismom telo in kerv čistilne posladkorjene glasovite

Marijaceljske kroglice.

Iz najimenitnejših zelišč izdelane Marijaceljske kroglice dokazale so že pri mnogih boleznih tisočkrat čudovitno svojo moč. Vsaki dan dobimo zahvalna pisma od ljudi, kateri so le po Marijaceljskih kroglicah ozdraveli, zato bi biti morali v vsakem hramu, ker ostanejo vedno sveže in ker so posladkorjene.

Posebno zdravilo so pri prebavljivosti, zabasanju, žolču, rumenici, pomanjkanju slasti pri jedi, zlezenci, jeternici, hemoroidah, tvorstvu, bolu v hrbtu, mrzlici, zaslinenju, ženskih boleznih in na koži, omotici, zgagi, tvorih, glavobolu, glistah, debelosti. Naredijo dobro krv in tek.

Cena: 1 škatlja s 40 kroglicami stane 40 kr. En svitek s 3 škatljicami, 120 komadičev, le 1 gld. (5 svitkov le 4 gld.) s poštom kako se rabijo.

Svarilo: Te izvrstne Marijaceljske kroglice se le z varstveno znamko prav in po pošti dobijo, le pod naslovom:

Löwen-Apotheke in Wien,
VIII. Josefstädterstrasse 30.

Tudi se dobiva v tej lekarni in po pošti pri protinu in revmatizmu gotovo delujoči protinski duh, steklenica à 80 kr., kakor tudi za kašelj, pljučne in prsne bolezni glasovit terpetečki sok z apno-železom, steklenica à 1 gld. 10 kr.

Ta imenitna zdravila razpošiljajo se vsaki dan po vsej Avstriji. 9-50

Prosi se za natančen naslov: ime, kraj, zadnjo pošto in deželo.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru je založila in natisnila naslednje knjižice:

Svete pesmi za šolarje.

Eden iztis vezan velja 10 kr.

Zbirka narodnih pesmi.

Eden iztis vezan velja 10 kr.

Angeljska služba božja,

poduk za strežnike ali ministrante.

Eden iztis vezan velja 5 kr.

Kdor 50 iztisov kupi, dobi 20 % nadavka. Posamezni iztisi po pošti 2 kr. več.